

Posudek diplomové práce

Tereza Vymazalová : Aspectualiteit in het Tsjechisch en in het Nederlands

Aspektualita v češtině a nizozemštině

Diplomantka Tereza Vymazalová si za téma své práce zvolila strukturní a sémantickou analýzu velmi obtížného tématu a to aspektuality v českém a nizozemském jazyce, Problematika vidů nemá v gramatických popisech nizozemského jazyka a obecně v nizozemské jazykovědě klíčovou pozici a není výjimkou, že se o problematice v gramatikách nepojednává vůbec nebo je problematika označována za okrajovou. Naproti tomu hraje kategorie vidu pro češtinu velmi důležitou roli. Diplomová práce s touto tematikou znamená tedy záslužný pokus o poznání kategorie aspektu a možnosti vyjadřování ve dvou typologicky rozdílných jazycích. Pro nerodilého mluvčího nizozemštiny přináší fenomén aspektuality a možnosti jejího vyjadřování, zvláště při překladu, vždy mnoho úskalí a je třeba kladně hodnotit výběr tématu. Diplomová práce si klade za cíl přiblížit českému nederlandistovi možnosti vyjadřování českých vidových alternativ v cílovém jazyku, tedy nizozemštině,

Práce má jasně formulovanou strukturu, metodiku a cíle analýzy. Lze ji rozdělit na dvě části, V teoretické části se diplomantka věnuje popisu některých přístupů k dané tématice. Teoretická část pojednává i o vývoji a dějinách výzkumu aspektuality v nizozemštině a češtině a zabývá se terminologií, která je v této oblasti u jednotlivých lingvistů značně nejednotná. Vysvětluje používané pojmy *aspekt* a *Aktionsart*, se kterými pak dále pracuje. Diplomová práce ukazuje, že diplomantka prostudovala odbornou literaturu pojednávající o zvoleném tématu. Věnovala pozornost formální klasifikaci a systému slovesných časů jak v nizozemštině tak češtině a na základě takto získaných znalostí provedla analýzu. Ve svém studiu se omezila na starší zdroje. Teoretická část seznamuje s různými hledisky a teoretickými přístupy lingvistů a zdůvodňuje volbu funkčně sémantického přístupu, který nejlépe vyhovuje stanovenému cíli diplomové práce. Závěr teoretické části srovnává tendence při vyjadřování aspektuality v obou jazycích a zároveň si klade otázku jaké možnosti má mluvčí slovanského jazyka (češtiny) k tomu, aby vyjádřil v cílovém jazyce (nizozemštině) vidové varianty.

Pro zodpovězení tohoto problému pak diplomantka uvádí ve druhé, praktické části, tabulku s příklady některých variant překladu. Omezuje se hlavně na pojmy perfekitivity a imperfekitivity a možnosti, které má nizozemština k jejich vyjadřování. Podstatnou částí praktické části práce je analýza dvou beletristických textů. V této analýze autorka soustřeďuje svou pozornost a překlad českých vidových protikladů. Pro analýzu zvolila část překladu románu B. Hrabala *Ostře sledované vlaky* (v překladu nizozemského bohémisty Keese Merckse) do nizozemštiny a překladu ukázky z práce E. Geritssen *De brave wreker*, do češtiny přeložené českou nederlandistkou M. Loučkovou. V obou textech se diplomantka soustředila na rozbor slovesných tvarů a jejich překlad do nizozemštiny a češtiny. Tam, kde je to nutné, připojuje i krátký kontext. V tabulce jsou uvedeny typy a varianty vyjádření aspektuality. Tato část práce zůstala bohužel pouze popisná, chybí hodnocení a analýza prostředků, které by vyjádření aspektuality podtrhly. U obou rozebíraných textů dochází diplomantka k závěru o bezproblémovém vyjádření aspektu jak v nizozemštině tak češtině, chybí však kvalifikující přehled použitých gramatických prostředků k vyjádření českých vidových variant s případným zdůvodněním jejich použití.

Vnitřní obsahové členění práce je dobré. Na začátku práce diplomantka vytýčí problém, kterým se

hodlá zabývat, uvádí definice pojmů, se kterými bude dále pracovat Závěr podložený studiem literatury a vlastní analýzou zůstává bohužel v rovině popisu.

Na diplomové práci je třeba ocenit to, že autorka pracovala samostatně, zvolila obtížné téma srovnání dvou typologicky odlišných jazyků a to v oblasti, která nemá pro germánský jazyk klíčovou pozici.

K práci mám několik připomínek a dotazů:

- při uvádění zdrojů psaných česky (např. str 19) uvádět i překlad do nizozemštiny
- pojem Aktionsart doplnit názornými příklady nizozemských sloves
- důvod uvádění příkladových vět str, 26 v angličtině ?
- hodnocení jazykových prostředků, které překladatelé k vyjádření aspektu použili

Diplomová práce je po formální stránce v pořádku. Je psána nizozemsky s česky a anglicky psaným resumé. Jazyková stránka textu by vyžadovala větší pozornost.

Diplomová práce Terezy Vymazalové odpovídá požadavkům, kladeným na závěrečnou práci magisterského studia.

Doporučuji ji k obhajobě a navrhuji hodnocení *velmi dobře*.

Praha, 18.8.2014

PhDr. Zdenka Hrnčířová